

MORTELLARO – Tregues i qumështit

Nëse lopa çalon dhe performanca e saj bie ...

Mortellaro ka shenja shumë tipike. Ndodh kryesisht në hapësirën interdigitale dhe në këndin e pasëm të thundres. Gjithashtu, pjesa e përparme ose briri i thundrës është e prekur nga Montellaro. Shenjat klinike të sëmundjes shprehen me ndryshime në formacionin e thundrës, inflamacion të lekurës, kryesisht në pjesën e pasme të thundres. Pjesa e prekur e lëkurës në hapësirën ndër-gjishtore me madhësi fillimisht disa milimentra deri në disa centimetra shprehet me degjenerim yndyror dhe nekrozë. Shenjë tipike është ndarja e pjesës së prekur të thundres nga

qimet e gjata dhe të ngritura. Vetëm pas pastrimit të plotë të zonave të thundrës të dyshimta, infeksioni mund të identifikohet siç duhet në pjesët e prekura. Pasi bëhet pastrimi i zonës së dëmtuar, fillojnë dhe dallohen zonat me sipërfaqe të irrituar të kuqërremta të inflamuar në formë luleshtrydhje (sëmundja e luleshtrydhjes). Përveç këtyre

shenjave klasike të sëmundjes, një shenjë tjetër klinike e sëmundjes është një formë e përhapur e ngjashme me lythat. Lopët që vuajnë nga Dermatiti Digital dhe kanë shenja çalimi të rënduar si pasojë e dhimbjes, duhen ekzaminuar dhe trajtuar.

Cilët janë shkaktarët e sëmundjes?

Ka shumë shkaqe të ndryshme të sëmundjes.

Mikrobet janë të pranishme në sipërfaqen e lëkures ose mund të gjenden në inde. Ato japin efektin e tyre kur lëkura është e bukur ose e sapo dëmtuar nga mikrobet e pranishme. Ky ind përmban spirochetet. Këto janë baktere në formë helike, lëvizëse në mënyrë aktive. Në 90% treponemat

përfaqësojnë pjesën më të madhe të patogjenëve të zbulueshëm si shkaktarë të Mortellaros. Prej tyre, tashmë janë identifikuar më shumë se 30 lloje të ndryshme, të cilat janë patogjene në shkallë të ndryshme. Këto baktere zhvillohen në lëkurë me një sipërfaqe të dëmtuar më parë dhe më pas mund të depërtojnë thellë në inde. Kështu që ato mbrohen relativisht nga masat e trajtimit sipërfaqësor të thundrave.

Nga gjeneza e lindjes së sëmundjes deri te shfaqja e saj dhe evidentimi

Pasi infeksioni është në stallë, perhapja e tij shpesh varet nga kushtet e mbarështimit, veçanërisht nga higjena e stallës. Frekuenca e shfaqjes së sëmundjes varion nga një kafshë deri në më shumë se 50% të një tufë të infektuar.

Shtimi i tufave është shpesh një detyrë e vështirë për pronarët e kafshëve. Diversiteti i madh i shkaqeve si shkaqe individuale, multifaktorë të tjerë, të cilët favorizojnë përhapjen e sëmundjes Mortellar në një tufë qumështore dhe sistemi mbrojtës të lopëve, luajnë një rol të rëndësishëm. Kujdesi periodik, trajtimi i duhur si dhe kushtet optimale të shtimit të stallës (hapësira, drita, ajri, dyshemeja e stallës dhe higjena e shtretërve) dhe ushqyerja, janë pikat thelbësore për predispozimin nga Mortellaro.

Kujdesi efektiv individual për secilën kafshë

Sëmundja mund të mbahet nën kontroll nga një trajtim i shpejtë dhe efektiv për secilën kafshë. Për trajtimin e veçuar të kafshëve, plaga duhet së pari të pastrohet e thatë (letër e thjeshtë për pastrim) ose e lagur (ujë i rrjedhshëm dhe pastaj thahet plaga). Përdorimi i spray antibiotik ka

avantazhe, sepse bën trajtim të thjeshtë dhe të shpejtë, me zero ditë mbetje në qumësht), por antibiotiku në formë spray nuk arrin në mënyrë të mjaftueshme të vrasit bakteret në indet e thella. Ky trajtim çon në një rritje të numrit të periudhave të eliminimit të sëmundjes. Fazat akute të sëmundjes mund të zhvillohen përsëri në çdo kohë. Rastet në shkallë të gjerë dhe kronike mund të trajtohen relativisht me sukses me pastën e aplikuar në hapësirën interdigitale me acid salicilik, siç është Novaderma.

Me këtë terapi arrihen që të vriten dhe patogjenët në indet më të thella. Veshja e plagës nga jashtë është gjithashtu e efektshme. Aplikohet në lëzime dhe fiksohet me fashë për dhjetë ditë. Avantazhi është një shërim i plotë dhe pa mbetje antibiotiku në qumësht. Terapia e injektimit me antibiotikë është pak efektive, është e shtrenjtë dhe duhet të kryhet mjaft gjatë për të parandaluar rezistencën mikrobiale në varësi të medikamenteve. Gjithashtu mund të përfshijë një periudhë mos përdorim të qumështit nga mbjetjet e antibiotikut. Përdorimi i xhelit me CU dhe Zn si Hoof-Gel, Claw-TopGel ka qenë gjithashtu i suksesshëm në praktikën e kujdesit për thundrat. Një metodë alternative e shërimit do të ishte spërkatja e plagës Mortellaro rregullisht me një ekstrakt leh lisi. Në asnjë rrethanë nuk duhet të ndizet plaga! Është absolutisht e kotë të luftosh patogjenët e ndenjtur thellë me nxehtësinë sipërfaqësore.

Parandalimi përmes masave specifike

Meqenëse sëmundja e luleshtrydheve është një sëmundje e lëkurës, mbajtja e shëndetshme e lëkurës është përparësia e parë. Higjiena, një objektivi i synuar dhe parandalimi i përsëritur janë zakonisht më të rëndësishme sesa përdorimi i ilaçeve. Në çdo rast, veproni shpejt dhe përdorni vetëm metoda të testuara. Ndoshta duhet të mësojmë të jetojmë me sëmundjen e luleshtrydheve. Qëllimi duhet të jetë kontrolli më i mirë i mundshëm.